

# **Ocena zasobów pomocy społecznej**

## **za rok 2015 dla Miasta Przasnysz**

Autorzy:

Joanna Cieślik

Bogumiła Lewandowska

Anna Sęk

Karolina Tomaszewska

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	4
3.1	GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	8
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	10
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	12
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	17
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	18
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	18
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	18
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	20
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	21
10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	22
10.1	KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	22
10.2	KOSZTY	25
10.3	OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA	25
10.4	POWODY PRYZNANIA POMOCY	26
10.5	POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ	27
10.6	POMOC W FORMIE USŁUG	28
10.7	POMOC INSTYTUCJONALNA	29
10.8	ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)	30
10.9	BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ	30
11	Wnioski końcowe	33

## 1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 163) w art. 16 a ust.1 wprowadziła obowiązek corocznego opracowania oceny zasobów pomocy społecznej. Ocena zasobów przygotowywana jest w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Niniejsze opracowanie obejmuje infrastrukturę, kadre, współpracę z organizacjami pozarządowymi i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący. Ocena określa także osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz rozkład ilościowy.

Rolą gminy w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej jest zaspokojenie w środowisku lokalnym indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców. Wspólnota za pośrednictwem wyspecjalizowanych służb podejmuje działania zmierzające do niwelowania różnic w procesie zaspokajania podstawowych potrzeb wówczas, gdy są one wywoływane czynnikami niezależnymi od jednostki czy rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu realizując ustawę o pomocy społecznej oraz inne ustawy wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielony rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględnione na miarę celów i możliwości Ośrodka. Należy podkreślić, że opracowanie zawiera nie tylko kwestie dotyczące ścisłego oddziaływania pomocy społecznej na lokalne środowisko w ramach jej ustawowych zadań. Wskazuje również na problemy dotyczące polityki mieszkaniowej, demograficznej, oświatowej czy rynku pracy. Uwzględnił zatem te wszystkie elementy, które obejmują swym zasięgiem szerokie spektrum polityki społecznej Miasta Przasnysza. Ocenę zasobów pomocy społecznej opracowano na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta, Powiatowego Urzędu Pracy i danych własnych.

Niniejsze opracowanie jest materiałem poglądowym mającym ułatwić podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w kolejnym okresie.

Ocena zasobów pomocy społecznej w zaprezentowanej formie przedstawiana jest po raz piąty. Po przyjęciu jej przez Radę Miasta Przasnysz zostanie przekazana za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej do Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, a po dokonaniu zbiorczego zestawienia z całego województwa do Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

## 2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

### DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*		
	Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
<b>MIESZKAŃCY (w osobach)</b>						
Ogółem	1	17 326	17 326	17 296	17 409	17 409
<b>KOBIETY</b>						
Ogółem	2	9 007	9 007	8 969	9 074	9 074
Wiek 0-17	3	1 684	1 684	1 668	1 684	1 684
Wiek 18-59	4	5 201	5 201	5 064	5 078	5 078
Wiek 60 lat i więcej	5	2 122	2 122	2 237	2 312	2 312
<b>MĘŻCZYŹNI</b>						
Ogółem	6	8 319	8 319	8 327	8 335	8 335
Wiek 0-17	7	1 719	1 719	1 707	1 677	1 677
Wiek 18-64	8	5 726	5 726	5 683	5 671	5 671
Wiek 65 lat i więcej	9	874	874	937	987	987
<b>RYNEK PRACY</b>						
Bezrobotni ogółem	10	1 200	1 057	941	930	930
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	684	658	567	560	560
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	121	118	128	135	135
<b>INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA</b>						
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	374	368	354	392	392
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	25	11	20	25	25
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	155	156	155	203	203

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	4	4	3	3	3
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	4	2	1	2	2
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	0	0	0	0	0
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	20	0	0	0	0	0
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	0	0	0	0	0
<b>Powody nie przyznania miejsca w żłobku</b>						
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	22	12	12	11	11	11
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	23	833	815	752	820	830
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	24	0	0	0	0	0
<b>Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu</b>						
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	25	1	1	1	1	1
<b>Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")</b>						
Przyszkolne	26	0	0	0	0	0
Pozaszkolne	27	1	1	1	1	1
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	28	2	2	2	2	2
Liczba hospicjów	29	0	0	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	30	X	X	X	X	X

\* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny"

### 3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

#### DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
<b>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA</b>					
Liczba osób	1	1 135	1 215	1 226	1 230
<b>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE</b>					
Liczba osób	2	1 060	1 078	1 046	1 046
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	578	565	548	548
Wiek 0-17	4	490	494	501	501
Wiek produkcyjny *	5	495	497	465	465

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Wiek poprodukcyjny **	6	75	87	80	80
Liczba rodzin	7	615	616	594	594
Liczba osób w rodzinach	8	1 690	1 676	1 648	1 648
<b>w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)</b>					
Ogółem	9	606	615	613	613
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	335	322	312	312
Wiek 0-17	11	240	236	257	257
Wiek 18-59	12	308	308	290	290
Wiek 60 lat i więcej	13	58	71	66	66
<b>w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)</b>					
Ogółem	14	454	463	433	433
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	243	243	236	236
Wiek 0-17	16	250	258	244	244
Wiek 18-64	17	187	189	175	175
Wiek 65 lat i więcej	18	17	16	14	14
<b>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE</b>					
Liczba osób ogółem	19	504	518	506	512
Liczba rodzin	20	448	454	439	447
Liczba osób w rodzinach	21	1 166	1 211	1 177	1 204
<b>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE</b>					
Liczba osób ogółem	22	691	626	608	595
Liczba rodzin	23	412	367	370	362
Liczba osób w rodzinach	24	1 326	1 226	1 206	1 180
<b>OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY</b>					
Liczba osób ogółem	25	745	752	735	745
Liczba rodzin	26	640	643	612	615
Liczba osób w rodzinach	27	1 710	1 736	1 774	1 790
<b>POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA</b>					
<b>UBÓSTWO</b>					
Liczba rodzin	28	528	509	497	485
Liczba osób w rodzinach	29	1 535	1 456	1 438	1 404
<b>BEZROBOCIE</b>					
Liczba rodzin	30	413	410	386	378
Liczba osób w rodzinach	31	1 351	1 303	1 250	1 225
<b>NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ</b>					
Liczba rodzin	32	135	129	127	122
Liczba osób w rodzinach	33	254	234	212	204
<b>DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA</b>					
Liczba rodzin	34	269	275	265	260
Liczba osób w rodzinach	35	640	667	652	635
<b>BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH</b>					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Liczba rodzin	36	159	172	157	156
Liczba osób w rodzinach	37	598	626	599	597
<b>ALKOHOLIZM</b>					
Liczba rodzin	38	27	35	29	34
Liczba osób w rodzinach	39	60	64	57	72
<b>NARKOMANIA</b>					
Liczba rodzin	40	0	1	2	2
Liczba osób w rodzinach	41	0	1	2	2
<b>POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA</b>					
Liczba rodzin	42	39	32	34	37
<b>W TYM: WIELODZIETNOŚĆ</b>					
Liczba rodzin	43	23	22	26	30
<b>BEZDOMNOŚĆ</b>					
Liczba rodzin	44	33	32	28	30
Liczba osób w rodzinach	45	61	48	41	42
<b>TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO</b>					
Liczba rodzin	46	6	8	7	8
Liczba osób w rodzinach	47	16	8	10	12
<b>ZDARZENIA LOSOWE</b>					
Liczba rodzin	48	0	1	1	1
Liczba osób w rodzinach	49	0	2	4	5
<b>KŁĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE</b>					
Liczba osób	50	0	0	0	0
<b>SIEROCTWO</b>					
Liczba rodzin	51	2	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	52	6	0	0	0
<b>PRZEMOC W RODZINIE</b>					
Liczba rodzin	53	79	93	104	110
Liczba osób w rodzinach	54	225	279	296	300
<b>OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI</b>					
Liczba rodzin	55	0	0	0	0
<b>USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ</b>					
<b>USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM</b>					
Liczba osób	56	42	45	40	45
Liczba świadczeń	57	23 145	19 786	18 702	24 840
Kwota świadczeń w złotych	58	240 890	206 284	194 522	240 000
<b>W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)</b>					
Liczba osób	59	0	0	0	0
Liczba świadczeń	60	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	61	0	0	0	0
<b>SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI</b>					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Liczba osób	62	15	14	14	14
Liczba świadczeń	63	3 716	3 700	3 698	3 700
Kwota świadczeń w złotych	64	85 216	85 000	85 997	82 000
<b>PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE</b>					
Liczba rodzin	65	120	145	148	155
Liczba osób w rodzinach	66	348	415	452	457
<b>PRACA SOCJALNA</b>					
Liczba rodzin	67	420	435	493	495
Liczba osób w rodzinach	68	1 135	1 172	1 370	1 381
<b>INTERWENCJA KRYZYSOWA</b>					
Liczba rodzin	69	4	4	0	0
Liczba osób w rodzinach	70	15	16	0	0
<b>KONTRAKT SOCJALNY</b>					
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	71	82	96	69	90
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	72	82	96	69	90
W tym: liczba osób objętych kontraktem w Klubie Integracji Społecznej	73	15	15	0	0

\* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

\*\* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

### 3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

#### GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2013	Rok 2014			
<b>ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ</b>					
<b>ZASIŁEK STAŁY</b>					
Liczba osób	1	136	123	134	130
Liczba świadczeń	2	1 358	1 331	1 334	1 300
Kwota świadczeń w złotych	3	568 100	557 384	580 461	676 000
<b>W tym: (wiersze 4-6)</b>					
<b>Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących</b>					
Liczba osób	4	98	83	92	90
Liczba świadczeń	5	990	941	938	900
Kwota świadczeń w złotych	6	459 160	431 844	448 333	513 000
<b>W tym: (wiersze 7-9)</b>					
<b>Zasiłek stały dla osoby w rodzinie</b>					
Liczba osób	7	38	40	42	40
Liczba świadczeń	8	368	390	396	400
Kwota świadczeń w złotych	9	108 940	125 540	132 128	163 000
<b>ZASIŁEK OKRESOWY</b>					
Liczba osób	10	270	298	257	250
Liczba świadczeń	11	1 237	1 404	1 288	1 250
Kwota świadczeń w złotych	12	454 001	493 799	498 821	525 000
<b>W tym: (wiersze 13-24)</b>					
<b>Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia</b>					
Liczba osób	13	254	277	233	220
Liczba świadczeń	14	1 170	1 332	1 195	1 100
Kwota świadczeń w złotych	15	430 124	460 838	457 234	462 000
<b>Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby</b>					
Liczba osób	16	10	11	11	10
Liczba świadczeń	17	36	24	39	50
Kwota świadczeń w złotych	18	8 500	10 881	12 788	21 000
<b>Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności</b>					
Liczba osób	19	0	1	0	10
Liczba świadczeń	20	0	2	0	40
Kwota świadczeń w złotych	21	0	357	0	16 800
<b>Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego</b>					
Liczba osób	22	0	9	0	10
Liczba świadczeń	23	0	46	0	60
Kwota świadczeń w złotych	24	0	21 723	0	25 200
<b>Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b</b>					
Liczba osób	25	0	0	0	0



WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Liczba świadczeń	26	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	27	0	0	0	0
<b>ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM</b>					
Liczba osób	28	284	317	338	320
Kwota świadczeń w złotych	29	141 664	157 852	181 839	180 000
<b>W tym: ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"</b>					
Liczba osób	30	0	1	0	0
Liczba świadczeń	31	0	1	0	0
Kwota świadczeń w złotych	32	0	150	0	0
<b>ZASIŁKI CELOWE PRYZNANE NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2</b>					
Liczba osób	33	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	34	0	0	0	0
<b>ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ</b>					
<b>POSIŁEK OGÓŁEM</b>					
Liczba osób	35	566	564	574	570
Liczba świadczeń	36	87 869	84 696	81 407	84 500
Kwota świadczeń w złotych	37	334 419	327 137	334 381	380 000
<b>W TYM: DLA DZIECI</b>					
Liczba osób	38	520	520	521	520
Liczba świadczeń	39	79 907	77 219	73 243	75 500
Kwota świadczeń w złotych	40	286 620	282 275	284 399	320 000
<b>W tym: (z wierszy 35-37) POSIŁEK - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"</b>					
Liczba osób	41	566	564	574	570
Liczba świadczeń	42	87 869	84 696	81 407	84 500
Kwota świadczeń w złotych	43	333 272	327 137	334 381	380 000
<b>W TYM: DLA DZIECI (z wierszy 41-43)</b>					
Liczba osób	44	520	520	521	520
Liczba świadczeń	45	79 907	77 219	73 243	75 500
Kwota świadczeń w złotych	46	285 473	282 275	284 399	320 000
<b>SCHRONIENIE</b>					
Liczba osób	47	0	0	0	0
Liczba świadczeń	48	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	49	0	0	0	0
<b>UBRANIE</b>					
Liczba osób	50	0	0	0	0
Liczba świadczeń	51	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	52	0	0	0	0
<b>SPRAWIENIE POGRZEBU</b>					
Liczba osób	53	3	3	0	2
Liczba świadczeń	54	3	3	0	2

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Kwota świadczeń w złotych	55	6 526	4 880	0	5 000
<b>ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ</b>					
Liczba osób	56	15	21	20	19
Liczba świadczeń	57	180	190	214	228
Kwota świadczeń w złotych	58	348 322	402 251	418 637	433 000
<b>INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY</b>					
<b>INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI</b>					
Liczba osób	59	0	0	0	0
<b>INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)</b>					
Liczba osób	60	0	0	0	0
<b>WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA</b>					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	61	13	14	13	13
Liczba rodzin wspierających	62	0	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	63	1	1	1	1
Odplatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	64	10 598	7 939	28 189	46 082

#### 4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

##### INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
<b>ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH</b>					
Liczba rodzin	1	622	585	602	630
Kwota świadczeń w złotych	2	2 156 807	2 059 547	2 014 830	2 253 400
<b>JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")</b>					
Liczba świadczeń	3	59	87	67	70
Kwota świadczeń w złotych	4	59 000	87 000	67 000	70 000
<b>JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA</b>					
Liczba świadczeń	5	131	181	150	155
Kwota świadczeń w złotych	6	131 000	181 000	150 000	155 000
<b>ŚWIADCZENIA OPIEKUNCZE</b>					
<b>ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE</b>					
Liczba świadczeń	7	1 406	607	683	768
Kwota świadczeń w złotych	8	756 777	446 985	815 800	998 400
<b>DODATEK DO ŚWIADCZENIA PIELEGNACYJNEGO</b>					
Liczba świadczeń	9	299	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	10	29 900	0	0	0
<b>ZASIŁEK PIELEGNACYJNY - Ogółem</b>					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Liczba świadczeń	11	8 816	8 786	8 586	8 621
Kwota świadczeń w złotych	12	1 348 848	1 344 258	1 313 658	1 319 013
<b>W tym: (od poz. 13 do poz. 20)</b>					
<b>ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA</b>					
Liczba świadczeń	13	1 203	1 095	1 124	1 152
Kwota świadczeń w złotych	14	184 059	167 535	171 972	176 256
<b>ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI</b>					
Liczba świadczeń	15	4 524	4 438	4 211	4 211
Kwota świadczeń w złotych	16	692 172	679 014	644 283	644 283
<b>ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA</b>					
Liczba świadczeń	17	2 928	3 109	3 090	3 090
Kwota świadczeń w złotych	18	447 984	475 677	472 770	472 770
<b>ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT</b>					
Liczba świadczeń	19	161	144	161	168
Kwota świadczeń w złotych	20	24 633	22 032	24 633	25 704
<b>SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY</b>					
Liczba świadczeń	21	112	318	387	480
Kwota świadczeń w złotych	22	55 727	163 506	199 559	249 600
<b>ZASIŁEK DLA OPIEKUNA</b>					
Liczba świadczeń	23	X	1 278	510	434
Kwota świadczeń w złotych	24	X	649 846	263 570	225 680
<b>ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO</b>					
Liczba osób	25	259	267	274	290
Liczba rodzin	26	145	149	152	157
Kwota świadczeń w złotych	27	1 000 098	1 114 287	1 127 725	1 150 000
<b>DODATKI MIESZKANIOWE</b>					
Liczba gospodarstw domowych	28	719	638	537	530
Kwota świadczeń w złotych	29	662 369	590 750	535 717	520 000
<b>DODATKI ENERGETYCZNE</b>					
Liczba gospodarstw domowych	30	X	66	49	55
Kwota świadczeń w złotych	31	X	4 561	4 643	5 920
<b>OPLACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO</b>					
Liczba osób	32	188	172	179	185
Kwota świadczeń w złotych	33	71 580	72 226	89 573	106 079
<b>OPLACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO</b>					
Liczba osób	34	164	153	129	145
Kwota świadczeń w złotych	35	226 659	246 869	281 688	328 478
<b>ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)</b>					
Liczba osób	36	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	37	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2013	Rok 2014			
<b>ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH</b>					
Liczba osób ogółem	38	0	0	23	22
Kwota świadczeń w złotych	39	0	0	32 588	31 688
<b>STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE</b>					
Liczba osób	40	317	351	348	350
Kwota świadczeń w złotych	41	216 214	273 964	252 076	270 000

## 5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

### ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
<b>OŚRODKI WSPARCIA - OGÓLEM</b>					
Liczba placówek	1	2	2	2	2
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)</b>					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	2	2	2	2
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	55	55	55	55
Liczba osób korzystających	5	50	50	30	35
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	6	6	7	7
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	240 093	260 095	271 396	289 000
<b>W TYM (z wierszy 1-9):</b>					
<b>ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY</b>					
Liczba placówek	10	1	1	1	1
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)</b>					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	20	20	20	20
Liczba osób korzystających	14	20	20	20	20
Liczba osób umieszczonych	15	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	5	5	6	6

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	237 593	257 595	269 396	286 900	295 000
<b>DZIENNE DOMY POMOCY</b>						
Liczba placówek	19	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	23	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
<b>NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH</b>						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	31	0	0	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	0	0	0	0	0
<b>KLUBY SAMOPOMOCY</b>						
Liczba placówek	35	1	1	1	1	1
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	35	35	30	30	30
Liczba osób korzystających	39	30	30	10	10	15
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	41	1	1	1	1	1
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	42	2 500	2 500	2 000	2 500	3 000

**ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
<b>DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ</b>						
Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	5	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	6	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10	0	0	0	0	0
<b>MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM</b>						
Liczba placówek	11	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	15	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	16	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	0	0	0	0	0
<b>OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM</b>						
Liczba placówek	20	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	22	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
<b>JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA</b>						
Liczba placówek	27	1	1	1	1	1
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	40	45	48	50	55
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	5	5	5	5	5
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	29 500	26 903	28 093	30 000	32 000
<b>PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO</b>						
Liczba placówek	33	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	37	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	39	0	0	0	0	0
<b>PLACÓWKI OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM</b>						
Liczba placówek	40	X	X	X	X	X
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	44	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	X	X	X	X	X
<b>W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO</b>						
Liczba placówek	47	X	X	X	X	X
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	51	X	X	X	X	X

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	X	X	X	X	X
<b>CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ</b>						
Liczba placówek	54	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	57	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	0	0	0	0	0
<b>KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ</b>						
Liczba placówek	60	1	1	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	1	1	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	63	15	15	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	12	12	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	98 315	83 705	0	0	0
<b>WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ</b>						
Liczba placówek	66	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	69	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	0	0	0	0	0
<b>ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ</b>						
Liczba placówek	72	0	0	0	0	0
<b>Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)</b>						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	74	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	75	0	0	0	0	0



WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	0	0	0	0	0

#### INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie

### 6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

#### KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, stan na 31 grudnia)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
<b>OGÓŁEM PRACOWNICY JEDNOSTKI</b>						
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	39	38	39	42	42
<b>KADRA KIEROWNICZA</b>						
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	3	3	3	3	3
<b>W tym: (od poz. 3 do poz. 4)</b>						
Wykształcenie wyższe	3	2	2	2	3	3
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	3	3	3	3	3
<b>PRACOWNICY SOCJALNI</b>						
Ogółem	5	9	8	9	9	9
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	1	1	0	0	0
<b>W tym: (od poz. 7 do poz. 11)</b>						
Wykształcenie wyższe	7	5	5	6	7	7
Wykształcenie średnie	8	4	3	3	2	2
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	3	3	3	4	4
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	0	1	1	2	2
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	2	3	3	3	3
<b>POZOSTALI PRACOWNICY:</b>						
Ogółem	12	27	27	27	30	30
<b>W tym: (od poz. 13 do poz. 15)</b>						
Wykształcenie wyższe	13	14	12	12	14	14
Wykształcenie średnie	14	12	14	14	15	15

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Inne	15	1	1	1	1	1

#### 6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

#### ZATRUDNIENIE POMOOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	181	197	140	150	150
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	2	0	0	0	0
Staże	3	2	2	2	2	2

#### 6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

#### ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	1	1	1	1	1
Liczba osób ogółem w zespole	2	15	15	16	16	16
<b>W tym z wiersza 2:</b>						
Pracownicy socjalni	3	1	1	2	2	2
Specjaliści zgodnie z art.110 ust.3 ustawy o pomocy społecznej	4	14	14	14	14	14

### 7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

#### ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
<b>OGÓŁEM</b>						
OGÓŁEM ( działy)	1	11 021 997	11 701 864	11 583 353	20 131 264	21 776 940

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	9 823 931	10 522 987	10 426 093	18 941 264	20 555 940
<b>851 - OCHRONA ZDROWIA</b>						
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	17 500	19 930	22 870	30 000	31 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	280 714	294 233	304 862	350 000	360 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0	0	0
<b>852 - POMOC SPOŁECZNA</b>						
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	0	0	0	0	0
85202 - Domy pomocy społecznej	9	348 322	402 251	418 637	433 000	450 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	348 322	402 251	418 637	433 000	450 000
85203 - Ośrodki Wsparcia	11	237 593	257 595	269 396	286 900	291 600
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	237 593	257 595	269 396	286 900	291 600
85204 - Rodziny zastępcze	13	10 598	7 939	28 188	46 082	60 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	10 598	7 939	28 188	46 082	60 000
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15	29 500	26 903	28 094	32 731	35 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	29 500	26 903	28 094	32 731	35 000
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	17	34 006	29 359	33 308	37 340	37 340
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	12 737	29 359	33 308	37 340	37 340
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	19	5 866 909	6 427 774	6 344 245	6 450 000	6 450 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	5 866 909	6 427 774	6 344 245	6 450 000	6 450 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	21	71 580	72 226	89 574	106 079	107 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	22	71 580	72 226	89 574	106 079	107 000
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	23	716 251	755 542	755 442	769 500	780 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	24	716 251	755 542	755 442	769 500	780 000
85215 - Dodatki mieszkaniowe	25	662 369	590 750	540 361	520 000	540 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	27	562 303	557 384	580 461	656 273	660 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	562 303	557 384	580 461	656 273	660 000
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29	X	X	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	30	X	X	X	X	X
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	31	1 190 378	1 199 966	1 296 129	1 301 359	1 360 000
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	1 190 378	1 199 966	1 296 129	1 301 359	1 360 000

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	33	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	35	325 216	291 284	280 520	322 000	325 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	325 216	291 284	280 520	322 000	325 000
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	37	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0	0	0
W tym (z wiersza 37): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	39	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	0	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	41	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	43	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	44	0	0	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	45	288 262	334 867	294 600	8 500 000	10 000 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	288 262	334 867	294 600	8 500 000	10 000 000
<b>853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ</b>						
85305 - Żłobki	47	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
85306 - Kluby dziecięce	49	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0	0	0
85307 - Dzienni opiekunowie	51	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	53	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	55	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	56	0	0	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	57	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	0	0	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	59	164 282	159 897	7 499	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	164 282	159 897	7 499	0	0
<b>854 - Edukacyjna opieka wychowawcza</b>						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	61	216 214	273 964	289 167	290 000	290 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0	0	0

## 8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

**AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ  
(w całym okresie sprawozdawczym)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2013	Rok 2014		
<b>PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE z EFS</b>				
Liczba projektów	1	1	0	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	15	0	0
Łączna kwota środków EFS	3	146 725	0	0
W tym:				
<b>UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPIPS</b>				
Liczba konkursów	4	1	1	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	5	12	14	14
W tym				
<b>UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienionych wyżej)</b>				
Liczba programów	6	0	0	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	7	0	0	0
W tym:				

**9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia**

**WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA  
(w całym okresie sprawozdawczym)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2013	Rok 2014		
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	2	2	2
<b>ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO</b>				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	2	2	2
Liczba zleceń / umów	3	2	2	2
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	240 890	206 284	240 000
<b>ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH</b>				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	0	0	0
<b>WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ</b>				
<b>Usługi opiekuńcze</b>				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	2	2	2
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	240 890	206 284	194 522
<b>Specjalistyczne usługi opiekuńcze</b>				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2013	Rok 2014		
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	0	0	0	0
<b>Prowadzenie placówki pomocy społecznej</b>					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	0	0	0	0

## 10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

### 10.1. KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

#### Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby	2017 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	5	5	5	5	6	7	7
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	9	9	9	8	9	9	9
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	56	56	56	63	67	78	78
Dynamika (%)	4	X	100	100	113	106	116	100

#### Wskaźnik profesjonalizacji kadry - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby	2017 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze i pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	5	5	5	6	6	6	6
liczba pozostałych osób zatrudnionych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej *	2	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich zatrudnionych osób	3	40	39	39	38	39	42	42
Wartość wskaźnika w1+w2 / w3 x 100% (%)	4	13	13	13	16	15	14	14
Dynamika (%)	5	X	100	100	123	94	93	100

\* nie ujęci w wierszu 1

#### Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby	2017 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	3	3	3	3	3	4	4
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	9	9	9	8	9	9	9
Wartość wskaźnika	3	33	33	33	38	33	44	44

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby	2017 potrzeby
w1 / w2 x 100% (%)								
Dynamika (%)	4	X	100	100	115	87	133	100

#### Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby	2017 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	0	0	0	1	1	2	2
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	9	9	9	8	9	9	9
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	13	11	22	22
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	85	200	100

#### Wskaźnik wolontariatu - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby	2017 potrzeby
liczba wolontariuszy	1	190	177	181	197	140	150	150
liczba wszystkich pracowników	2	234	220	224	237	181	194	194
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	81	80	81	83	77	77	77
Dynamika (%)	4	X	99	101	102	93	100	100

#### Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby / prognoza	2017 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	9	9	9	8	9	9	9
liczba mieszkańców	2	17 439	17 430	17 326	17 326	17 296	17 409	17 409
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 2000	3	1,03	1,03	1,04	0,92	1,04	1,03	1,03
Dynamika (%)	4	X	100	101	88	113	99	100

#### Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby /prognoza	2017 potrzeby /prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	9	9	9	8	9	9	9

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 potrzeby /prognoza	2017 potrzeby / prognoza
liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną	2	241	415	420	435	493	495	500
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 50	3	1,87	1,08	1,07	0,92	0,91	0,91	0,90
Dynamika (%)	4	X	58	99	86	99	100	99



### Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej V

Warunki			2014	2015 (rok oceny)
1 na 2 tys.	min. 3	1 na 50 rodzin	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku
			1	2
X	X		1	0
	X	X	2	1
Ogółem			3	0

### 10.2. KOSZTY

#### Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza	2017 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w zł	1	9 477 865	9 964 058	9 823 931	10 522 987	10 426 093	18 941 264	20 555 940
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM z tablicy 7	2	10 583 565	9 964 058	9 823 931	10 522 987	10 426 093	18 941 264	20 555 940
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	90	100	100	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	111	100	100	100	100	100

### 10.3. OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA

#### Wskaźnik deprivacji lokalnej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1	1 642	1 654	1 690	1 676	1 648	1 648
liczba mieszkańców	2	17 439	17 430	17 326	17 326	17 296	17 409
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	94,16	94,89	97,54	96,73	95,28	94,66
Dynamika (%)	4	X	101	103	99	99	99

#### Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	526	561	578	565	548	548
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	988	1 024	1 060	1 078	1 046	1 046

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w1 / w2 x 100%	3	53	55	55	52	52	52
Dynamika (%)	4	X	104	100	95	100	100

#### Wskaźnik pomocy pieniężnej - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	474	472	504	518	506	512
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	988	1 024	1 060	1 078	1 046	1 046
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	48	46	48	48	48	49
Dynamika (%)	4	X	96	104	100	100	102

#### Wskaźnik pomocy niepieniężnej - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	675	668	691	626	608	595
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	988	1 024	1 060	1 078	1 046	1 046
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	68	65	65	58	58	57
Dynamika (%)	4	X	96	100	89	100	98

#### 10.4. POWODY PRYZNANIA POMOCY

##### Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
Ubóstwo (%)	1	78	82	86	83	84	82
Bezrobocie (%)	2	64	66	67	67	65	64
Niepełnosprawność (%)	3	22	25	22	21	21	21
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	51	48	44	45	45	44
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	31	28	26	28	26	26
Alkoholizm (%)	6	7	5	4	6	5	6

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	6	6	6	5	6	6
Przemoc w rodzinie (%)	9	0	12	13	15	18	19

#### Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności	1	0	0	0	0	0	0
liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności	2	30	35	33	32	28	30
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	3	606	605	615	616	594	594
Wartość wskaźnika w2 / w3 x 100% (%)	4	5	6	5	5	5	5
Dynamika (%)	5	X	120	83	100	100	100

#### 10.5. POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ

##### Wskaźnik zasiłku stałego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
średnia wysokość zasiłku stałego dla osób samotnie gospodarujących w zł	1	387	409	464	459	478	570
częstotliwość w miesiącach	2	10	11	10	11	10	10
średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w zł	3	229	247	296	322	334	408
częstotliwość w miesiącach	4	9	9	10	10	9	10

##### Wskaźnik zasiłku okresowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
średnia wysokość zasiłku okresowego w zł	1	317	352	367	352	387	420
częstotliwość w miesiącach	2	4	5	5	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w zł	3	317	353	368	346	383	420
częstotliwość w miesiącach	4	4	5	5	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby w zł	5	332	304	236	453	328	420

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
częstotliwość w miesiącach	6	3	4	4	2	4	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności w zł	7	0	0	0	179	0	420
częstotliwość w miesiącach	8	0	0	0	2	0	4
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego w zł	9	0	0	0	472	0	420
częstotliwość w miesiącach	10	0	0	0	5	0	6

#### Wskaźnik zasiłku celowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku w zł	1	384	377	499	498	538	563

#### 10.6. POMOC W FORMIE USŁUG

##### Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym*	1	35	38	33	33	36	37
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym*	2	2 721	2 793	2 976	2 996	3 174	3 299
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	1	1	1	1	1	1
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	100	100

\* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

#### Wskaźnik kontraktu socjalnego - gmina

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	17	12	82	96	69	90
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	988	1 024	1 060	1 078	1 046	1 046
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	1	8	9	7	9
Dynamika (%)	4	X	50	800	113	78	129

**Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej - gmina i miasto na prawach powiatu**

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i osób z kontraktem socjalnym w KIS	1	12	12	15	15	0	0
liczba osób długotrwale bezrobotnych	2	605	650	684	658	567	560
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	2	2	2	0	0
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	0	0

**10.7. POMOC INSTYTUCJONALNA**

**Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej - gmina**

rok		2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej	1	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0

**Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy - gmina**

rok		2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy	1	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu samopomocy o zasięgu lokalnym	2	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0

**Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych - gmina**

rok		2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	1	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	2	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0

## 10.8. ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)

### Wskaźnik odmów - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	16	11	1	3	11	11
liczba decyzji przyznających zasilek / usługę	2	1 825	1 877	2 005	2 006	1 922	1 922
Wartość wskaźnika w1/(w1+w2) x 100% (%)	3	1	1	0	0	1	1
Dynamika (%)	4	X	100	0	0	0	100

### Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	1	12	9	6	5	2	2
liczba decyzji odmownych	2	16	11	1	3	11	11
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	75	82	600	167	18	18
Dynamika (%)	4	X	109	732	28	11	100

### Wskaźnik odmów z powodu braku środków - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	1	0	1	0	0	0	0
liczba decyzji odmownych	2	16	11	1	3	11	11
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	9	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

## 10.9. BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ

### Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - gmina

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015		2016 Potrzeby		2017 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	10 583 565	100	11 182 170	100	11 021 997	100	11 701 864	100	11 583 353	100	20 131 264	100	21 776 940	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	242 330	2	286 106	3	298 214	3	314 163	3	327 732	3	380 000	2	391 000	2
852 - POMOC SPOŁECZNA	10 142 865	96	10 520 267	94	10 343 287	94	10 953 840	94	10 958 955	95	19 461 264	97	21 095 940	97
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	0	0	136 408	1	164 282	1	159 897	1	7 499	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	198 370	2	239 389	2	216 214	2	273 964	2	289 167	3	290 000	1	290 000	1

\* procentowy udział w wydatkach ogółem

**Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) - gmina**

Wyszczególnienie		2011		2012		2013		2014		2015		2016 Potrzeby		2017 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	10 583 565	100,00	11 182 170	100,00	11 021 997	100,00	11 701 864	100,00	11 583 353	100,00	20 131 264	100,00	21 776 940	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	21 330	0,20	10 667	0,10	17 500	0,16	19 930	0,17	22 870	0,20	30 000	0,15	31 000	0,14
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	221 000	2,09	275 439	2,46	280 714	2,55	294 233	2,51	304 862	2,63	350 000	1,74	360 000	1,65
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85202 - Domy pomocy społecznej	5	298 564	2,82	314 906	2,82	348 322	3,16	402 251	3,44	418 637	3,61	433 000	2,15	450 000	2,07
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	231 765	2,19	257 497	2,30	237 593	2,16	257 595	2,20	269 396	2,33	286 900	1,43	291 600	1,34
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	1 157	0,01	10 598	0,10	7 939	0,07	28 188	0,24	46 082	0,23	60 000	0,28
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	27 000	0,26	15 794	0,14	29 500	0,27	26 903	0,23	28 094	0,24	32 731	0,16	35 000	0,16
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	10 471	0,09	34 006	0,31	29 359	0,25	33 308	0,29	37 340	0,19	37 340	0,17
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	6 231 450	58,88	6 298 853	56,33	5 866 909	53,23	6 427 774	54,93	6 344 245	54,77	6 450 000	32,04	6 450 000	29,62
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	74 578	0,70	79 185	0,71	71 580	0,65	72 226	0,62	89 574	0,77	106 079	0,53	107 000	0,49
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	507 861	4,80	606 163	5,42	716 251	6,50	755 542	6,46	755 442	6,52	769 500	3,82	780 000	3,58
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	638 000	6,03	682 146	6,10	662 369	6,01	590 750	5,05	540 361	4,66	520 000	2,58	540 000	2,48
85216 - Zasiłki stałe	14	480 645	4,54	497 843	4,45	562 303	5,10	557 384	4,76	580 461	5,01	656 273	3,26	660 000	3,03
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	1 122 322	10,60	1 187 873	10,62	1 190 378	10,80	1 199 966	10,25	1 296 129	11,19	1 301 359	6,46	1 360 000	6,25
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	310 180	2,93	312 079	2,79	325 216	2,95	291 284	2,49	280 520	2,42	322 000	1,60	325 000	1,49
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	220 500	2,08	256 300	2,29	288 262	2,62	334 867	2,86	294 600	2,54	8 500 000	42,22	10 000 000	45,92
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2011		2012		2013		2014		2015		2016 Potrzeby		2017 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	0	0,00	136 408	1,22	164 282	1,49	159 897	1,37	7 499	0,06	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	198 370	1,87	239 389	2,14	216 214	1,96	273 964	2,34	289 167	2,50	290 000	1,44	290 000	1,33

\* procentowy udział w wydatkach ogółem

#### Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - w budżecie OPS/PCPR - gmina

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015		2016 Potrzeby		2017 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	9 477 865	100	9 964 058	100	9 823 931	100	10 522 987	100	10 426 093	100	18 941 264	100	20 555 940	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA	9 477 865	100	9 827 650	99	9 659 649	98	10 363 090	98	10 418 594	100	18 941 264	100	20 555 940	100
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	0	0	136 408	1	164 282	2	159 897	2	7 499	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

\* procentowy udział w wydatkach ogółem

#### Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej - w budżecie OPS/PCPR (rozdziały) - gmina

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015		2016 Potrzeby		2017 Potrzeby		
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	
Ogółem wydatki	1	9 477 865	100,00	9 964 058	100,00	9 823 931	100,00	10 522 987	100,00	10 426 093	100,00	18 941 264	100,00	20 555 940	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85202 - Domy pomocy społecznej	5	298 564	3,15	314 906	3,16	348 322	3,55	402 251	3,82	418 637	4,02	433 000	2,29	450 000	2,19
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	231 765	2,45	257 497	2,58	237 593	2,42	257 595	2,45	269 396	2,58	286 900	1,51	291 600	1,42
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	1 157	0,01	10 598	0,11	7 939	0,08	28 188	0,27	46 082	0,24	60 000	0,29
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	0	0,00	15 794	0,16	29 500	0,30	26 903	0,26	28 094	0,27	32 731	0,17	35 000	0,17
85206 - Wspieranie rodziny	9	0	0,00	0	0,00	12 737	0,13	29 359	0,28	33 308	0,32	37 340	0,20	37 340	0,18



Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015		2016 Potrzeby		2017 Potrzeby		
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	
(m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)															
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	6 231 450	65,75	6 298 853	63,22	5 866 909	59,72	6 427 774	61,08	6 344 245	60,85	6 450 000	34,05	6 450 000	31,38
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	74 578	0,79	79 185	0,79	71 580	0,73	72 226	0,69	89 574	0,86	106 079	0,56	107 000	0,52
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	507 861	5,36	606 163	6,08	716 251	7,29	755 542	7,18	755 442	7,25	769 500	4,06	780 000	3,79
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85216 - Zasiłki stałe	14	480 645	5,07	497 843	5,00	562 303	5,72	557 384	5,30	580 461	5,57	656 273	3,46	660 000	3,21
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	1 122 322	11,84	1 187 873	11,92	1 190 378	12,12	1 199 966	11,40	1 296 129	12,43	1 301 359	6,87	1 360 000	6,62
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	310 180	3,27	312 079	3,13	325 216	3,31	291 284	2,77	280 520	2,69	322 000	1,70	325 000	1,58
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	220 500	2,33	256 300	2,57	288 262	2,93	334 867	3,18	294 600	2,83	8 500 000	44,88	10 000 000	48,65
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	0	0,00	136 408	1,37	164 282	1,67	159 897	1,52	7 499	0,07	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

\* procentowy udział w wydatkach ogółem

## 11. Wnioski końcowe

Analizując ocenę zasobów pomocy społecznej pod kątem istniejących problemów i potrzeb należy pamiętać, iż sukces w realizacji zadań w dużej mierze zależy od decyzji podejmowanych przez podmioty polityki społecznej usytuowane zarówno na szczeblu lokalnym jak i ponadlokalnym. Mając na względzie analizę zasobów pomocy społecznej Miasta Przasnysz przy planowaniu budżetu na kolejny rok na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

### **1. Działania na rzecz osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej.**

Analizując dane dotyczące osób korzystających z pomocy MOPS zauważyć można wzrost liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia (2014r. – 1 215 osób; 2015r. – 1 226 osób) przy jednoczesnym spadku liczby osób długotrwale korzystających z pomocy (2014r. – 565 osoby; 2015r. – 548 osób). Nie spowodowało to jednak zmiany wskaźnika procentowego udziału osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców, który zarówno w 2014 roku jak i w 2015 wyniósł 52%.

Zauważalny jest również spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przasnyszu - w 2014 r. - 1 057 osób; w 2015 roku – 941. Przełożyło się to także na zmniejszenie liczby rodzin korzystających z powodu tej dysfunkcji z pomocy społecznej ( w 2014r. – 410 rodzin; w 2015r. – 386 rodzin). Pomimo tego bezrobocie jest dalej, drugim w kolejności, (po ubóstwie) najczęstszym powodem przyznawania pomocy. Zatem konieczne jest zapewnienie odpowiednich środków finansowych w budżecie na zasiłki dla tej grupy osób, jak również zasadne jest realizowanie programów socjalnych do nich adresowanych. Wskazane byłoby również aplikowanie o środki unijne z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 na realizację projektów z zakresu pomocy społecznej, w tym szczególnie na prowadzenie Klubu Integracji Społecznej, w którym organizowane byłyby zajęcia z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej.

### **2. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.**

W 2015 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony był 1 asystent, pod opieką którego było 14 rodzin. Zgodnie z ustawą z dnia 9.06.2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U z 2015r poz. 332 ze zm.) od 1 stycznia 2015r. jeden asystent może objąć wsparciem do 15 rodzin. Rodzin wymagających wsparcia jest znacznie więcej i wskazane byłoby zatrudnienie kolejnego asystenta rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wzorem lat ubiegłych, złożył wniosek o dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny w ramach Resortowego Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”. Otrzymana w ramach Programu dotacja w 2015r. pokryła jednak tylko 50% wartości zadania (dotacja wyniosła 16 500 zł; wkład własny 16 808 zł). Ewentualne zatrudnienie drugiego asystenta rodziny wiązałaby się z przeznaczeniem większych środków na realizację tego zadania z budżetu miasta.

### **3. Zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej.**

Analizując obszar potrzeb w zakresie pomocy osobom starszym i długotrwale chorym lub niepełnosprawnym zauważa się stałą konieczność zapewniania w budżecie MOPS środków finansowych na pokrycie odpłatności za pobyt mieszkańców Przasnysza w domach pomocy społecznej. W 2015 roku 9 osób zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej i aktualnie przebywa w nich 15 osób. Koszt zapewnienia całodobowej opieki stanowi znaczne, stałe i długotrwale zobowiązanie dla budżetu miasta.

### **4. Utrzymanie działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych.**

Istotnym problemem dla Miasta Przasnysza jest kwestia bezdomności oraz prowadzenia tułaczego trybu życia przez osoby bezdomne. Jest to zjawisko, z którym boryka się wiele polskich miast. Trudno jest całkowicie wyeliminować ten problem ale należy podejmować próby jego ograniczenia. Analiza zabranych danych wskazuje, że liczba osób bezdomnych, które zwróciły się o pomoc i wsparcie do MOPS w 2015r. zmniejszyła się w porównaniu z poprzednimi latami (33 osoby w 2013 r; 28 osób w 2015r.). Świadczy to o tym, że działania podejmowane przez Miasto Przasnysz zaczęły przynosić efekty.

Wskazane jest kontynuowanie współpracy z Mazowieckim Centrum Pomocy Bliźniemu „Markot” w Turowie i utrzymanie miejsc w tzw. noclegowni niskoprogowej, w której umieszczane są osoby bezdomne z terenu naszego miasta.

### **5. Rozwój poradnictwa specjalistycznego.**

Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne, psychologiczne i pedagogiczne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej poradnictwo specjalistyczne funkcjonuje w ramach Ośrodka Pomocy Kryzysowej i adresowane jest przede wszystkim do rodzin doświadczających przemocy.

Właściwe byłoby rozszerzenie tej formy wsparcia i objęcie nią zdecydowanie większej grupy odbiorców poprzez wprowadzenie do oferty Ośrodka warsztatów i treningów dla rodzin, w których diagnozowana jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Z powodu tej dysfunkcji z pomocy społecznej w 2015r. skorzystało 157 rodzin. Wymagają one wsparcia i pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego, nauki gospodarowania budżetem domowym, czy nabycia umiejętności w zakresie właściwej opieki nad dziećmi.

### **6. Kontynuacja zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy.**

Formularz oceny zasobów pomocy społecznej nie uwzględnia działań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny, który funkcjonuje od 2011r. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi weryfikacja procedury Niebieskiej Karty, tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Odnotowuje się stały, systematyczny wzrost ilości zakładanych Niebieskich Kart, co może świadczyć o większej świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy oraz o większym wyczuleniu służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W dużej mierze realizacja procedury Niebieskiej Karty obciąża pracowników MOPS.

Duża liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty (99 rodzin w 2015r.) świadczy o właściwym kierunku prowadzonych do tej pory zadań. W dalszym ciągu wymagana jest kontynuacja profesjonalnego podejścia do problemu oraz podjęcia kolejnych działań:

- prowadzenie lokalnych kampanii społecznych dążących do zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- doskonalenie i usprawnienie procedur działania zespołu interdyscyplinarnego, w tym kontynuowanie spotkań superwizyjnych dla jej członków,
- poszerzanie oferty terapeutycznej Ośrodka Pomocy Kryzysowej.

### **7. Działania na rzecz osób starszych**

Według danych dotyczących sytuacji demograficznej w Przasnyszu rokrocznie zwiększa się liczba osób powyżej 60 roku życia. Seniorzy są coraz licznějšíą grupą mieszkańców naszego miasta (powyżej 22% ogółu mieszkańców), co powoduje konieczność priorytetowego traktowania ich potrzeb oraz umiejętnego wykorzystania potencjału. Obecnie jest za mało form aktywności, które wypełniają czas seniorom w taki sposób, by czuli się oni potrzebną i ważną grupą społeczną, stąd uzasadnione byłoby powstanie

Dziennego Domu Seniora WIGOR z wykorzystaniem środków rządowego Programu Wieloletniego „Senior – WIGOR” na lata 2015 – 2020. Istotnym partnerem w tym działaniu byłaby powstała w 2015 roku Rada Seniorów. Dzienny Dom Seniora WIGOR zapewniałby wsparcie przasnyskim seniorom poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym także aktywizacji prozdrowotnej, obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej oraz edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, opiekuńczej i innych w zależności od potrzeb.

Analizując istniejące zasoby pomocy społecznej pod kątem faktycznych potrzeb i problemów społecznych, biorąc jednocześnie pod uwagę możliwości ekonomiczne Miasta, należy stwierdzić iż pozostają one na dobrym poziomie gwarantującym zaspokojenie podstawowych potrzeb osób korzystających z pomocy i wsparcia MOPS. Jednocześnie wymiar i różnorodność występujących problemów społecznych wskazuje konieczność podejmowania nowych wyzwań i wprowadzenia nowych rozwiązań adresowanych do różnych grup odbiorców.